

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, steer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrsta.

Inserati: Enostopna polovrstica 30 vin., pogojen prostor 1 K; razglasil v poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Porazna štev. stanj 30 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali dostavljanjem na dom za celo leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, za mesec 5 K. Za Nemčijo celo leto 65 K, za ostalo tujino in Ameriko 72 K. — Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Prvi uspehi železničarskega gibanja.

Minister Vulović demisioniral. — Novi minister za takojšnja pogajanja z železničarji, na podlagi njihove spomenice. — Deželna vlada dovolila poldrug milijon kron za izenačenje plač južnih železničarjev. — Južna železnica pod državnim nadzorstvom. — Minister Lukinić pride v Ljubljano.

Deželna vlada v Ljubljani, se je po intervenciji naših poverjenikov obrnila na osrednjo vlado v Beogradu s posebnim opominom na nevarnost, ki predi z ozirom na železničarsko gibanje, ter priporočala kar najhitrejšo in povoljno rešitev. Došlo je nato sporočilo, da je železniški min. Vulović demisioniral. Na njegovo mesto pride dosedanji minister pošte Lukinić. Le-ta je izjavil, da pride te dni uradno v Ljubljano, da se na licu mesta prepriča o delanskem nevarnem položaju železniškega oboja. Pripravljen je, pogajati se z železničarskimi zastopniki, ki nal bi se ž njim podali v Beograd, o celokupnih

zahtevah železničarjev na podlagi njihove spomenice. Je v principu za to, da se železničarjem kolikor je mogoče ugodil.

Deželna vlada v Ljubljani je dala južno železnico pod državno nadzorstvo ter dovolila poldrug milijon kron v svrhu zenačenja plač uslužbencev te železnice s plačami olih drž. železnice. Penzionisti južne železnice dobe iste prejemke, kakor penzionisti državne železnice. Vlada je istočasno ukrenila vse potrebno v svrhu ustanovitve ravnateljstva južne železnice v Ljubljani, nakar se uredi plače vsem uslužbencem.

Sklepi izredne strankine konference jugoslovanske soc.-dem. stranke.

V nedeljo se je vršila v »Unionov« dvorani naznanjena izredna konferenca zaupnikov slovenske socialno-demokratične stranke. Udeležba naravnost ogromna, zgornjo znamenje, da se bližamo resnim časom, da stojimo pred ogromnimi nalogami. Sveta zavest, da tvorimo neporušljivo silo, je navdajala vse zborovalce. Z globoko premišljenostjo so podajali sodrugi svoje misli. Cutili smo vsi, da vzporedno z organizacijo moči in pravočasne pripravljenosti, nam je treba tudi hladne preudarnosti, treznega preračunavanja, da izrabimo vedno pravi trenutek. Baš železničarsko gibanje, ki je pred duri, nam je bilo praktični izgled in najboljši merilo pri presojanju sedanjega nad vse težkega položaja.

Zivimo v zgodovinski uri, nahajamo se pred duri bodočnosti.

Konferenca je imela sklepati o nadaljni strankini taktiki. Klod dolge in temeljite debate je bila resolucija, ki jo prinašamo spodaj in koje sklepi nam različno kažejo pot.

Politika sodelovanja je s tem sklepom na celi črti pokopana. Izstopu iz centralne vlade je moral slediti izstop iz deželnih vlad. One politične smernice, ki so veljale pred letom dni, ko so vladale drugačne razmere in drugačni vidiki, niso nam mogle biti več vodilo v sedanjih razmerah. Sli smo skupno v boj za zedinjeno, demokratično Jugoslavijo. Do zedinjenja je prišlo, do demokracije še ne. Pa pride, pride gotovo, zakaj je demokratični, svobodni Jugoslaviji je mogoč obstoj.

Prav nič nismo začuden nad postopanjem vladajoče buržoazije. Zgodilo se je, kakor smo vedno prerokovali, da se bo namreč s prihodno naše rudimentalne buržoazije na krmilo države, bo reakcija šele do dobrega razpasla. Pa je prav tako. Pretvez ni več. Dejanja govore. In delavstvo je izprevidelo. Nujne potrebe polpretekle dobe so nam narekemale taktiko, ki je bila z ozirom na razvoj stvari neizbežna. Položaj se je med tem temeljito izpremenil. Pričenja se nova doba.

Na vseslovenskem delavskem dnevu, ki se je vršil preteklo leto v Ljubljani, se je sprejela resolucija, ki je z ozirom na bližajoče se dogodke poudarjala potrebo sodelovanja z ostalimi strankami. V isti resoluciji je bilo rečeno, da se prepustijo izvrševalnemu odboru, da naj v slučaju potrebe skliče izredno strankino konferenco, ki naj sklepa o nadaljni taktiki. Te pravice se je izvrševalni odbor poslužil ter sklical ne-

deljsko konferenco. S sklepit te konference se je zaključilo velevažno in lahko rečemo tudi velevoristno razdobje v našem strankinem življenju.

Naše delo se nadaljuje po naravni poti razvoja za istim ciljem, ciljem socializma.

Sodrugi, vsi na svoje mesto!

Konferenci sta predsedovala sodruga dr. Korun in Zupan. Zapisnikarja sta bila sodruga Čelešnik in Boie. O političnem položaju je poročal sodrug Petejan.

Izvajal je: Sli smo v Beograd z namenom, da v danih razmerah uveljavimo pravice ljudstva. Nismo bili gluhi za potrebe Jugoslavije, in naše delo v dobi, ko je bilo ob razpadu stare Avstrije treba graditi novo državo ni bilo tjavdan. Če bi bili vsi drugi faktorji pokazali enako zmožnost in vneto, bi bil naš položaj danes ves drugačen. Pa smo kmalu izprevideli, da ne bo iz ljudi, ki danes odločujejo, in iz razmer, ki se jih po volji teh ljudi vzdržuje, veliko prida. Bili smo predvsem za ureditev države na demokratičnih principih. Konsolidacija nam ni bila zadnja briga. Oni program, ki smo ga razvijali pri sodelovanju v Narodnem svetu in pri vstopu in delovanju v pokrajinski vladi, smo skušali v večjem obsegu in s širšimi sredstvi uveljaviti v Beogradu. Pa je bilo tako očitno, da plava državna ladja v zelo motnih vodah. Duh, ki je pričel takoj zavladati, je bil enostavno neznošen. Vodilna načela vlade so bila naravnost predpotopna. Pokazala se je kmalu nevzdržljivost. Zahtevali smo svobodo, pa smo dobili reakcijo, zahtevali smo ureditev prehrane, znižanje cen, pa smo dobili svobodno trgovino. Zahtevali smo agrarno reformo, vlada in meščanske stranke niso bile zanjo, vkljub temu, da je bila plod kompromisa med našimi načeli in težnjam vlade. Dragocen čas se je izgubivalo v nepotrebnih formalnostih, zavladala je takoj v vladi in parlamentu obupna nedelavnost. Vemo zakaj. Te nedopustne igre nismo mogli več prenašati. Razvili smo naš program, povedali kaj hočemo, povedali, kaj je ljudstvu in državi treba, da pridemo v boljše razmere. Sijili smo, pritiskali. Bob ob steno. Kar smo dosegli, je rezultat napora, živave kritike. Pri adresni debati se nam je prvič nudila prilika, da glasno povemo, kam težimo, kaj hočemo. Nismo glasovali za adresno, nismo hoteli biti grobokopi tega, kar nam je najsvežeje. Porušili smo vse mostove, neizprosno,

povedali vladi in meščanstvu v obraz, kam meri njihova politika, kam sili naš korak. Stopili smo v opozicijo. Posledica je bila, da je tudi sohr. Korač izstopil iz ministrstva. Ponujali so nam nato zopet dva portfelja: Socialno politiko in prehrano. Za agrarno reformo pa naj bi se osnovalo novo ministrstvo! Smešno! Odklonili smo eno in drugo.

Svojo zmožnost je vlada pokazala zlasti pri ureditvi valute. Uničila je enostavno državno gospodarstvo. Dinarju je dala večjo vrednost, nego jo ima na svetovnem trgu, krono je pa tako zmrcvarila, da ni ostalo od nje skoraj nič. V političnem oziru je pa njena modrost dosegla vrhunec pri zabranjevanju shodov, pri divjem zaplenjevanju časopisja, pri balkanskem naščevanju batin po človeškem zaledju. Kolikor bolj je vlada kazala moč proti ljudstvu in delavskemu gibanju, tem šibkejša je bila proti oduhom in veleposrestnikom, kojim je Jugoslavija pravi raj. Svobodno trgovino se je uvedlo, ker se ni imelo, po vladni izjavi, dovolji moči, da bi se nastopilo proti tistim, ki imajo prehrano v zakup. Prav zanimivo.

Naš program je temeljil na sledečih zahtevah: Popolno svobodo tiska in zborovanja, svobodo v pravem obsegu, izvedbo ustave za celo državo, volilna reforma s proporcem, ugoditev železničarskim zahtevam, socialno zavarovanje, itd. Vlada je vse to kratkomalo odklonila. Pod takimi okoliščinami nismo prevzeli nobenih odgovornosti. In sli smo iz vlade.

Opisane razmere so povzročile nejevoljo. Naravno. Z izstopom iz vlade se moramo zavedati naših nalog, oblik boja, ki ga bo treba voditi, da se stre gospodstvo tistih, ki so se vsedli komodno k mizi, da komandirajo po svoji volji. Ne bo tako. Naša naloga je, da zbiramo sile, da smotreno delamo. Nesloga v delavskem gibanju na Balkanu nam je neljuba. Upamo, da se stvari izčisti, da pride do solidnega in preračunanega dela tudi v naših tamošnjih strankah. Enotnosti je treba. Priprav potrebujemo in jasni ciljev. Reakcija je vladina modrost. Jo bo treba onemogočiti. Delajmo za zedinjenje proletarijata.

Kakor smo izstopili iz centralne vlade, je naravno, da moramo izstopiti tudi iz deželnih.

Naša pot je jasno začrtana: združiti, zavestni jugoslovanski proletarijat proti nezavestni, v propad dirajoči jugoslovanski buržoaziji.

In nadaljeval je sohr. Kristan: Država je agrarna. Ni razvitosti. Računati moramo z vsemi lastnostmi rudimentalne, v neštetihih pogledih raznolike državne tvorbe. Le Slovenija je, bolj industrialna. Srbiji je priborila svobodo surova sila. To dejstvo je začrtalo v duši srbskega naroda posebno svojstvo. To svojstvo se odraža v vsem dejanju in nehanju tega naroda, daje značaj in smer vladni politiki. Tragika tega naroda nam je razumljiva. Potrebno je, da vidimo vse in vse uvažujemo. Jugoslovanska demokratska stranka, ki se ne rekrutira iz ljudi, ki imajo za seboj srbsko preteklost, je povzela z misel za surovo silo v načelu, da je treba ustvariti svobodno Jugoslavijo s pomočjo žandarjev. Gremo na celi črti v kolobarju. Raznolikost v svojstvih in razvoju enega in drugega dela jugoslovanskega plemena se kaže očitneje in očitneje. Mesto, da bi se delalo za izenačenje razlik v zmislu celokupnega povzdiga in napredka naroda, se na celi črti pritiska k tlom vse, kar sili naprej, k napredku in blagostanju. Kriza je evidentna na vseh poljih, kulturnih, političnih, gospodarskih. Zlasti gospodarskih. Tu divjamo slepo v prepad, ne da bi se najmanj zganili. Stojimo po zaslugi naših dalekovidnih politikov in vladnih mož pred malodane neizbežnim finančnim polomom. Revolucija na Ogrskem, zaseganje občinskih sredstev po komunistični vladi je imelo

v posledici, da so privatniki tudi v naših bankah v hipu dvignili ogromne kapitale in jih poskrili. Denarni zavodi so brez sredstev, večjih svot se ne more več dvigniti. Prekasno. In ne samo banke, tudi vlada sama je brez denarja. Ne more niti plačati svojih uslužbencev. Perspektivi so temni. Slepota in zanikrnost na vseh koncih in krajih in v zvrhani meri.

Ta položaj nam kaže zgornjo, da gre tudi pri nas svetovni politični in gospodarski proces svojo pot.

Računajmo s tem faktorom in kot smoterni politiki čakajmo (in med tem pripravljajmo se), da se paralela padanja enega razreda in vstajanja drugega dokonča.

Enote taktike potrebujemo. Kongres v Bosanskem Brodu je neprijeten in nepotreben pojav. Razvoja ni mogoče forsirati, čakati moramo v zavesti, da zmaga pride, in med tem zbirati sile, premotriti položaj, jačiti voljo, hoteti zavestno in preudarno.

Vsa ljudska gibanja in velike politične spremembe so predvsem plod organizacije in priprave. Te potrebujemo. Na tem temelju bomo zidali. In porušila ga ne bo nobena sila. Delavska organizacija naj bo pričetek nove državne organizacije.

V prenapetosti je negotovost uspeha. V pripravljenosti je gotovost zmage. Razvoj dela za nas, in s silno brzino. To naj si sodrugi zapišejo v srce. To bo najboljša resolucija...

Vršila se je nato obširna debata, v katero so posegli sodrugi Korač, Korun, Perdan, Stebi Mihevc, Kocmur, Čobal, Vratnik, Marčič, Vencic, Erjavac, Žoga, Čelešnik, Prepeluh, Gabriel, Golouh itd. O vsem bomo še izpregovorili.

Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta. Glasl se:

Resolucija

Konferenca stranknih zaupnikov, zbranih dne 13. aprila 1919 v »Unionu« v Ljubljani vzame odobruje na znanje sklep kluba soc.-dem. poslancev v Beogradu glede vstopa v opozicijo v osrednjo vlado in izreka svojim narodnim predstavnikom zaupanje in zahvalo za njihov odločni nastop.

Zaupanje in zahvalo pa izreka za dosedanje delovanje tudi svojima zastopnikoma v deželni vladi za Slovenijo, ki jih obenem z ozirom na brezmožne sedanje deželne vlade odkloči.

Konferenca zahteva, da sklene narodno predstavništvo čim preje volilni red za konstituantno — temelječ na principu splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice s proporcionalnim sistemom za oba spola — da se morejo čim preje izvršiti volitve v konstituantno.

Konferenca jemlje z ogorčenjem na znanje, da je begradska vlada konsekvantna v svoji neuvidevnosti zavrnila upravičene mezdne zahteve železničarjev. Strankina konferenca spremlja železničarsko gibanje v dosge njih zahtevkov z največjo simpatijo in nalaga vsem svojim zastopnikom v narodnem predstavništvu, da store vse v dosego teh zahtev. Je pa mnenja, da sedanji čas ni ugoden za skrajne korake delavskih mas v dosego meznik terjatev in to z ozirom na zunanjepolitični položaj. Konferenca odklanja vsako odgovornost, če bi politika begradske vlade kljub temu privedla delavske mase do samoozbrambe golega življenja radi preteče jim lakote.

Pismo iz Trsta.

Meddeželna konferenca slovenskih socialistov v Trstu.

Vsled dogovora med prizadetimi sodrugi je sklical politični odbor jugoslovanske soc.-dem. stranke v Trstu na nedeljo, 6. t. m. v »Delavski dom« meddeželno konferenco vseh slovenskih socialističnih organizacij na Primorskem in Notranjskem, to je vseh organizacij v okupiranih pokrajinah. Konferenca je bila tako silajno obiskana, da je bila zelena dvo-

rana v »Delavskem domu« pretesna. Zastopani so bili malodane vsi kraji in vse okoličanske vasice. Teden dni pred konferenco so se prijavljali kar trumoma sodrugi iz bližnjih in oddaljenih krajev kljub temu, da je bilo mogoče naznaniti konferenco le potom lista »Il Lavoratore«. Gorica in okolica, Idrija in drugi kraji Notranjske, Kras in Vipava, Istra in Trst. Vsi ti kraji so poslali bogata in odločna zastopstva. Konferenco je otvoril sodrug Regent. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Kermoli, za zapisnikarje sodruga Kleinmayer in Bajt. Za tem je podal sodrug Regent obširno poročilo o dogodkih zadnjih šest mesecev in dodal, da poroča ne v imenu političnega odbora, marveč po sklepu prizadetih sodrugov, ki so dali nalogo političnemu odboru, da skliče konferenco. Tudi je dejal, da so poslali sedanjega političnega odbora le provizorični in da ne želi nobene razprave o delovanju onega političnega odbora, ki je funkcioniral v tej dobi do sedaj pred mesecem dni.

Zdi, da se je treba posvetiti pota in da nikakor ne smemo ljalji za nas sklepi prejšnjega odbora in izvrševalnega odbora v Ljubljani. Po poročilu sodruga Regenta je poročal sodrug Kleinmayer o ustanovitvi kulturnega sveta za slovenske delavce. Za tem se je razvila živahna razprava, ki je trajala dopoldne in ves popoldne do 7. ure zvečer. Razprave so se udeležili sodrugi Tuma, Milost, Kermoli, Stravs, Bajt, Štolla, Marizza, učitelj sohr. Hreščak, Pahor ter Kleinmayer; sodrugi Kolenc, Lonko in še mnogo drugih. Vendar je že razprava pokazala edinstvo in načelnih in stremilnih ter jasno pričala potrebo konference. Končno je bila sklenjena enoglasno sledeča

resolucija:

Slovenske socialistične organizacije, zastopane dne 6. aprila 1919 na meddeželni konferenci v Trstu so izrekle:

Početek, razvoj in izid svetovne vojne in sledečih mirovnihih pogajanj so jasno pokazali popoln polom in gnilobo buržoaznega kapitalističnega sistema in buržoazne ideologije ter dokazali, da je pravična rešitev političnih, ekonomskih, kulturnih in socialnih vprašanj mogoča in tudi dana je potim diktature proletarijata. Vsled tega slovenski proletarijat

1. sprejema načela in taktiko ruske proletarske revolucije ob strani italijanskih sodrugov in sodrugov vseh drugih narodov, ki so neustrahovano in neupogljivo vzdržavali revolucionarna načela ustanovitelja soc.-dem. stranke Karla Marxa;

2. pozivlje politične organizacije, da strnelo vse moči slovenskega delavstva v smeri in po poti revolucionarnega proletarijata, da bo pripravljeno uporabiti odločilne trenutke;

3. pozivlje vse strokovne, gospodarske in kulturne organizacije, da napno vse svoje sile za združitev slovenskega delavstva v svoji sredi ter ga pripravijo za združenje z enakimi organizacijami drugih narodov, da se skupno polaste v odločnem trenutku vodstva in uprave vseh gospodarskih in kulturnih inštitucij;

4. ker je predpogoj zavednega dela proletarijata kulturno prenovljenje in otrseneje neplodne in kvarne buržoazne ideologije, uvidi konferenca kot prvo in neposredno akcijo ustanovitev proletarskega kulturnega sveta.

Končno se je izvolil širši politični odbor, ki setoji iz sodrugov: Regent, Kolenc, Vrabec Vinko (blagajnik), Vaupotič, Jernejčič, Sešek, Tuma, Štolla, Stravs, Bajt in Marizza. Ta politični odbor ima le provizorne funkcije in ima nalogo, da tedaj voditi celo akcijo med slovenskim delavstvom.

Konferenca je bila resnična silka položaja in hrepenenja svetovnega proletarijata, ki se je naveličal bediti po shojenih polih in ve, da je prišla njegova odločilna ura.

Italijanska socialistična stranka je imela v soboto, 4. t. m. strankino

zborovanje v veliki dvorani »Delavskega doma«, ki je bila natlačeno polna. Bilo je to nadaljevanje zborovanja, ki se je vršilo dva dni prej v isti dvorani. Na zborovanju je prevladoval duh skrajne levice komunistov. Po poročilu sodruga Pittonija se je vnela živahna razprava, ki so se udeležili inteligenca in delavci. Zborovanje je odklonilo resolucijo sodruga Pittonija, ki je šla za taktično možnost in ki ni odobraval sklepa vodstva italijanske soc.-dem. stranke v Italiji, ki je sklenila, da izstopi iz internacionalnega socialističnega biroa vsled kongresa v Brnu in se izjavila za novo komunistično internacionalno, predlagano po ruskem boljševičkem kongresu v Moskvi. Obratno je zborovanje odobrilo resolucijo, ki odobrava sklep vodstva italijanske socialistične stranke in se obenem izjavila za diktaturo proletariata. Del resolucije, je bil enoglasno sprejet. Oni del pa, ki odobrava sklepe vodstva v Italiji, je bil sprejet z večino proti 20 glasovom. Vsled tega je izjavil sodr. Pittoni, da poda kot predsednik demisijsko celega političnega odbora in da sam odloga vse politične funkcije v stranki ter jih daje na razpolago novemu vodstvu.

Višji kulturni svet slovenskih delavcev se je ustanovil pred mesecem dni v Trstu in je sestavljen takole: Regent, Ferfolja, Sešek, Kleinmayer, Cermelj, Vaupotič, Kolenc, Gaszari in Hartmanova. Svet je že pričel z delom ter združuje kulturna društva in knjižnice v svoja področja. Nakupil je že mnogo knjig in dobil v upravo tudi bogato knjižnico društva »Balkan« ter vseh okoliških ljudskih knjižnic.

Izobraževalno delo napreduje in se ustanovljajo nova društva ali se v naših društvih združujejo bivša stara. Mnogo sreče plemenitemu delu.

»Njiva« se bo imenoval tedenski družinski list oziroma družinska revija, ki jo bo izdal kulturni svet v Trstu. Prva številka izide za velikonočne praznike ali za prvi majnik. »Njiva« bo objavljala poljudno pisane znanstvene in socialne članke, razprave, povesti, novele, pesmi in bo imela obširen pregled. Izhajala bo na 16 straneh velikega formata s platnicami. Vajala bo 1 krono. Uredniški revije bodo: profesor Cermelj, Kleinmayer, Regent. Uredništvo in upravnništvo je v »Delavskem domu«, ulica Madonnina 15.

Sestre Rdečega križa.

Dva naša prijatelja sta nam poslala dopis, ki se tiče sester Rdečega križa. Iz tega dopisa kratko posnemamo vsebino: »Jugoslavija« se je pred kratkim hudovala nad neko nadsestro Rdečega križa. Tudi v deželni bolnišnici imamo več takih sester, ki se jim lahko prav jasno dokazuje njih dela usmiljenja, pa tudi to, da so napram bolnikom res prave devičice. Če precinimo celokupno sestrstvo Rdečega križa, ga lahko pokrijemo z belim palčolanom nedolžnosti, pa naj si bodo pod njim Slovenke ali Nemke. Za te bogoslužne in bogu-uslužne stvarice ni potreba nobene železne metle, ampak vse kaj drugega, ker se je od njih že marsikaj lepega slišalo. Primerjamo jih lahko s tistim Neronom, ki se je zabaval, če je videl človeka v mukah in trpljenju. Te sestre so prišle v drugi vrsti, v prvi pa so prišle zdraviti oficirje in sebe zdraviti z oficirji. To je bil njihov ideal. Bolnikom, vojakom, so pridno stiskale rožni venec v roke, mu ga obešale okrog vratu. Če se je lepo udal, so bile zanj polne smeja, polne tudi dobre potrebe. Če se je stanje bolnikovo pobojšalo, dobival je boljše hrano in tudi z darili so bile take sestre prav radodarne. Če pa se kdo ni prav vnel za paternošterčke, je moral vedeti, da bo moral napol ozdravljen iti na cesto. Taka so bila dela usmiljenja rdečih sester in so še danes, dela krščanskega usmiljenja. Take so bele dušice, ki nosijo na hrbtu težki, rdeči pobarvani križ. Tako usmiljen je bil tudi Leopold II., kralj Belgijcev, človek, ki se je prišteval med krščanske usmiljence. Pa je po Kongu v Afriki hladnokrvno pustil pomoriti otročiče. Lahko ga stavimo za oboževanega legite sester Rdečega križa ...

Trgovski promet z inozemstvom.

Ze več mesecev je vladala nejasnost, kako se vrši trgovski promet z inozemstvom. Ker smo v Sloveniji bili v tem oziru s tesnimi vezmi na Nemško Avstrijo, Hrvatje pa na Madžarsko, je centralna vlada

kot zaveznica antante bila v težkem položaju, ker je hotela ugoditi deloma nam, deloma antanti. Centralna vlada je uvidevala, da se ti ozki, stoletja trajajoči trgovski stiki ne dajo kar čez noč odrezati, čeprav so zavezniške velevlasti silile na to, da se do sklepa miru ukine ves promet s sovražnim inozemstvom. S sklepom ministrskega sveta z dne 7. marca se je vprašanje trgovskega prometa z inozemstvom dokončno uredilo in veljajo doslej naslednja pravila:

Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom posluje odsej kot centralni organ v Beogradu in ima podružnice na sedežih pokrajinskih vlad. Za Slovenijo posluje kot podružnica Prehodnogospodarski urad v Ljubljani, ki je že doslej dajal izvozna dovoljenja. Principa, pod katerima, se dajo izvoznice, sta v glavnem dva. Za neprijateljske države in za države s slabo valuto, to so Madžarska, Nemška Avstrija, Češkoslovaška in poljska republika, se dovoljuje izvoz le na podlagi kompenzacij in rekompencij, to se pravi, med našo in med temi državami se sklenejo dogovori v večem okviru za izvozno blago, ki ga naša država lahko utrpi proti uvozu blaga, ki ga naša država nujno potrebuje. Faktorna vrednost uvoženega in izvoženega blaga mora biti ista. Izvoz v države z zdravo valuto je za naše eksportno blago dovoljen. Obracun z državami prve vrste se izvrši na ta način, da se v vsaki državi določijo po en denarni zavod, katera morata skrbeti, da se vsi računi pokrijejo z blagom ne pa z gotovino. Za kupčije z Nemško Avstrijo oskrbuje za zdaj ta obracun Jadranska banka v Ljubljani. Oni trgovci, katerim se dovoli izvoz izključno za zdravo valuto, morajo to odstopiti devizni centrali, ki bo te zahteve porabila za plačilo onega blaga, ki ga je treba v dotičnih državah nabaviti.

Kakor smo zgoraj povedali, razdeli centralna uprava vsled takih dogovorov uvoženo blago na posamezne pokrajine, istotako določuje kontingent blaga, ki se izvozi na posamezne pokrajine. V okviru teh kontingentov izdajajo potem podružnice izvozna dovoljenja. Radi evidence izdajajo centrala in podružnice za vsak izvoz izvozne izkaznice, ki jih mora pošiljatelj pridelati tovarnemu listu. Te izkaznice so javne listine in se vsaka zloraba kaznuje po kazenskem zakonu. Pripomniti je, da se bodo izkaznice izdajale samo solidnim državljanom, ki imajo pravico za trgovske posle z dotičnim blagom. Taksa za vsako izdano izvoznico oziroma za vsak vagon izvoženega blaga znaša 4 dinarje. Glede postopanja pri izvozu je pripomniti, da mora kupec, predno se blago natovori in odpravi, deponirati pri zavodu svoje države, ki je določen za obracun kompenzacijske trgovine, okrogli znesek, ki približno odgovarja faktorni vrednosti kupljenega blaga. Istočasno mora javiti temu zavodu, pod katerimi pogoji se sme ta znesek izplačati v našo državo. Dotični zavod v inozemstvu obvesti o tem svoje zastopnike v naši državi ter izplača na podlagi od kupca določenih pogojev (n. pr. izvoznega dovoljenja, duplikata tovarnega lista itd.) ta znesek prodajalcu.

Prav tako mora pri uvozu kupec deponirati pri v to določenem zavodu v naši državi okrogli znesek, ki približno odgovarja faktorni vrednosti kupljenega blaga. Istočasno naj sporoči temu zavodu, pod kakimi pogoji se sme ta denar izplačati v dotični tuji državi. Naš denarni zavod obvesti o tem svoje zastopnike v tuji državi ter izplača na podlagi od kupca določenih pogojev ta znesek prodajalcu.

S to uredbo je sedaj trgovski promet z inozemstvom natančno določen in bo Prehodnogospodarski urad kot podružnica centralne uprave v okviru kontingenta, ki ga določi centralna uprava, odsej dajal izvozne izkaznice.

Prehodnogospodarski urad bo v listih objavil kontingent različnega blaga, ki ga sme za izvoz dovoliti in določil rok, do katerega se prošnje za izvoz lahko vlagajo. Glede blaga, ki ne bo v kontingentu in za katero ni v naši državi nobene porabe, bodo pozneje sledila pojasnila. Na vsak način se bo ta urad potom deželne vlade potrudil, da bo smel poleg večjih dogovorov sklepati tudi manjše kompenzacijske pogodbe.

Pripomniti še moramo, da se sme vršiti izvoz le po železnicah ali na ladajah, ne pa z vozovi, pošto ali na kak drug način.

Naša vlada je izrekla glede načina prometnih sredstev svoje pomsleke in zahtevala, da se dovoli izvoz tudi po pošti, ker je tu možgača prav tako zanesljiva kontrola kakor na železnici. Prav tako se je nasvetovalo, da se taksa za manjše po-

šiljatve n. pr. Kosovno in returno blago zniža in po vrednosti do 50 K, 200 K in čez gradnira.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Kongres komunistov Jugoslavija.

Zemun, 14. aprila. (Brzopovno poročilo.) Ker je vlada prepovedala kongres komunistov, ki naj bi se vršil o velikonočnih praznikih v Bosanskem Brodu, so sklicatelj (dr. Žitko Topalović) sklenili, da se isti vrši o velikonočnih praznikih v Beogradu.

Zakaj naj pripade Reka Italiji.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: »Temps« objavlja dolgovozno pismo bivšega poslanca mesta Reke v ogrskem parlamentu Andreja Ossolnacka, kot odgovor na ekspozic Trumbića. V tem pismu skuša Ossolnack dokazati italijanski značaj Reke in pravi, da se Hrvatska in Slavonija udeležujeta reškega trgovskega prometa samo s 7%. Iz tega sklepa, da mora Reka pripasti Italiji, ki jo bo preustrojila v pristo luko.

Otvoritev Jugoslovanske razstave v Parizu.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tisk. urad v Parizu javlja: Predsednik francoske republike Poincare je v soboto v prisotnosti generala Penelona, načelnika pariškega občinskega sveta Chassaingne-Goyona, prefekta Seine Antranda in ministra Laffera otvoril razstavo jugoslovanskih kiparjev, na kateri je zastopan najbolj Meštrovic. Poincare je sprejel Jovanovića, Rosandića, Krizmana in več drugih jugoslovanskih umetnikov ter poslanika Vesnića.

Po svetu.

Bulgarska Alzacija-Lorena.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu javlja: Kakor poročajo iz Sofije, soglašajo vse bulgarske časopise z Danevem, ki je izjavil: Macedonija, zasedena po dednih sovražnikih Srbih, kakor tudi Dobruđa, katere so se zopet polastili Rumuni, bo ostala vedno cilj hrenepanja Bulgarov, njih Alzacija-Lorena. Nikoli se ne bodo odpovedali rodovitnim poljanom Macedonije in še manj pristanišču Kavali.

Razstava čehoslovaških umetnikov na Dunaju.

Dunaj, 14. (ČTU.) V poslopiju čehoslovaškega poslanštva v Lobkovicevi palači je danes dopoldne ob navzočnosti ententnih misli z generalom Segrejem na čelu, čehoslovaški pooblaščenec na Dunaju, Tusar otvoril razstavo čehoslovaških umetnikov. Svečanostni otvoritvi so med dr. prisostvovali tudi zastopniki oblasti, podjetji in društev na Dunaju, čehoslovaški umetniki in mecen.

Poljaki zapuščajo Tešin.

LDU. Praga, 14. (ČTU.) Po dospelih poročilih so Poljaki jeli zapuščajati Tešin.

Vsled krvolitja.

LDU. Košice, 14. (ČTU.) Parlamentarci madžarskih čet in čehoslovaški zastopniki so se domenili v Ostrogonu, naj se med demarkacijsko črto in madžarskimi postojankami ustanovi poseben nevtralen pas, da se na ta način preprečijo spopadi in nepotrebno krvolitje. V smislu tega dogovora so se madžarske čete umaknile in pustile v svojih postojankah le straže.

Na Bavarskem zmazala Hoffmannova vlada.

LDU. Weimar, 13. (WU.) Bavarska vlada je izdala proklamacijo: Bavarskemu narodu! Monakovska posadka je pometla nasilno vlado v Monakovem. Namere tujih vsiljencev so se izjavile. Monakovo in vsa Bavarska diha svobodneje Moč prave vlade Hoffmannove je prodira z elementarno silo tudi v Monakovem. Vse dosedanje odredbe sovjetske vlade so brez veljave. Bavarci! Ostanite zvesti vladi Hoffmannovi, združite vse svoje sile, da se prepreči povratek pravkar poražene nasilne vlade in da se vladi omogoči vzpostavitev raztvarjene bavarske države. Le red in delo vodita do uspeha.

LDU. Berlin, 14. (DunKU.) Kakor poroča »Lokalanzeiger«, se je izvršil padec bavarske vlade svetov popolnoma mirno. Monakovski prelatstvo je izvedelo za preobrat šele zjutraj s plakatov posadnega sveta.

LDU. Nürnberg, 13. (DunKU.) Poročilo tretjega armadnega zbora (Monakovo) javlja, da se je upra monakovska posadka proti odločnemu svetu. Posadka je postavila

vojaško diktaturo in se je zavzela za Hoffmannovo ministristvo. Akcija za zopetno pridobitev mesta se je uvedla in se uspešno nadaljuje. Ministra za zunanje stvari dr. Lipa so vtaknili v blazinico. Dr. Levin je baje ušel. Voditelji vlade, med njimi Landaver, Wagner in Mühsam so bili aretirani. Skupno je bilo aretiranih 16 oseb.

Nemiri v Duesseldorfu.

LDU. Duesseldorf, 13. (DunKU.) Včeraj so zopet streljali iz oken in streh na mestne ceste. Glavni kolodvor so obstreljevali iz sosednje vojašnice, pri čemur je bila ena civilna oseba ubita, dve težko in ena lahko ranjena. Na večer in ponoči so vladne čete nadaljevale boj proti Spartakovcem, ki so se utaborili v mestnem delu Oberbilk. Danes proti deveti uri dopoldne se je začelo izredno močno streljanje s topovi in metalci min. Vladne čete so zavzele po kratkem času trg v Oberbilk in so razgnale Spartakovce. Ceste, zlasti Kolinska cesta so zelo poškodovane. Vladnim četam se le malo kdo še upira. Imele so tudi le malo število ranjencev. Nasprotno je bilo oddano bolnišnicam mnogo civilistov, med njimi tudi pri stvari neudeleženih. Spartakovci so zbežali včeraj v smeri proti Ellornu.

Obsedno stanje nad Draždani.

LDU. Nauen, 13. (Brezžično.) Saksonsko celokupno ministristvo je proglasilo na draždansko prebivalstvo nastopni manifest: Ministra Neuranga so usmrtili na zverinski način. Tako počenjanje izliva vlado k najstrožjim odredbam. Obsedno stanje je razglašeno. Prosimo prebivalstvo, da miruje. Vlada bo takoj odredila vse potrebno za vzdržanje miru in reda.

Mednarodna zakonodaja.

LDU. Bern, 13. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu javlja: V petek je razpravljal svet četvorice o vprašanju saarske kotline. Končnega sporazuma ni bilo. Saarska kotlina bo imela lokalno upravo pod francoskim nadzorstvom. — Popoldne je konferenca v plenarni seji sprejela poročilo komisije za mednarodno zakonodajo. Konferenci je bilo predloženo nastopnih 9 resolucij, katere bo vsebovala tudi pogodba preliminarnega miru: Človeško delo ne sme niti de iure, niti de facto veljati za kuljsko blago; delavci in delodajalci imajo popolno pravo združevanja; otroci pod 14 leti se ne smejo nameščati kot delavci niti v trgovini, niti v industriji; delavci imajo pravico do take plače, kakoršna odgovarja stopnji civilizacije njihovega časa in njihove pokrajine; enaka plača za enako delo brez ozira na spol delavcev, in sicer v količini in kakovosti; vsak delavec ima pravico do nedeljskega počitka, v primeru, da je to iz tehničnih razlogov nemogoče, popolnoma enakovreden počitek vsak teden; osemurni delovnik v industriji, tako da število delavnih ur na teden ne prekorači 48; enakopravnost inorodnega delavca z domačim, ako ima prvi postavno pravico priselitve; nadzorstvo dela v vseh državah. To nadzorstvo obsega zlasti tudi ženske.

Zeneva bo sedež zveze narodov.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu javlja: Komisija za zvezo narodov je imela snoči plenarno sejo pod predsedstvom Wilsona. Na vprašanje, kateri jezik boji uradni jezik zveze, je bil stavljen predlog, naj se določi francoščina, toda komisija je izjavila, da ni kompetentna in je odstopila to zadevo konferenci. Razpravljalo se je tudi o vprašanju, katero mesto boji sedež zveze narodov. Belgijski minister za zunanje stvari Hymans je zahteval odločno, da mora biti sedež zveze narodov Bruselj, dočim se je Wilson potoevalo za Zenevo, ki je bila končno tudi izbrana z 12 glasovi proti 7 glasovom. Francija, Belgija, Kitajska, Portugalska in Čehoslovaška so glasovale za Bruselj. Amerika, Angleška, Italija, Japonska, Srbija, Grška, Rumunija in Brazilija pa za Zenevo.

Kdaj bo objavljena mirovna pogodba.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu javlja: Pričakuje se, da bo koncem tega tedna v svetu četvorice dosežen sporazum v vseh najvažnejših vprašanjih. Nato bo določen dan, ko bodo pozvani nemški delegatje v Versailles. Dosedilno mirovne pogodbe ne bo objavljeno prej, dokler ne bo predloženo Nemcem.

Zelo pomembno!

LDU. Lyon, 14. (Brezžično.) Zupan mesta Bukarešte je sporočil brzopovno predsedniku francoske republike, kakor tudi francoskemu mini-

strskemu predsedniku, da bodo v kratkem v Bukarešti prekrstili dve ulici, in sicer eno v Poincarejevo ulico, drugo pa v Clemenceaujevo ulico.

Svet četvorice.

LDU. Pariz, 13. (DunKU.) Po poročilu o političnem položaju se je svet četvorice posvetoval včeraj dopoldne in popoldne in najprvo dogljal vprašanje glede saarskega ozemlja. Francija bi dobila uporabo premogovne kotline za vse čase in lastninsko pravico rudokopov. Dobil bi tudi, kakor poročajo angleški listi, deželno upravo za 15 let. Prebivalstvo naj bi glasovalo o svoji bodoči državni pripadnosti. To rešitev je zahteval tudi Wilson. Navedena poročila niso resnična, izvzemši do bo uprave po Franciji. V finančnem vprašanju so dosegli državni voditelji sporazum glede vsote, ki jo bo morala Nemčija plačati v preliminarinem miru, in sicer kot kritje za vsjo odškodnino, ki se bo določila šele pozneje. To kritje bi ne znašalo manj kakor 125 milijard frankov in naj bi se oddajalo v letnih obrokih v zlatu, v tujih vrednotah, v sirovinah ali v inozemskih kreditnih papirjih. Upa se, da dobi Francija za odškodnino tri petine teh zneskov. Kakor meni »Agence Havas«, je uspeh dosedanjega soglašanja v Parizu važno znamenje za srečen izid posvetovanj in za željo alirancev, da bi kmalu dosegli pomembne sklepe. Lloyd George odpotuje dne 15. t. m. na Angleško, vrne se pa brzkone že 18. t. m., tako da se posvetovanja ne bodo zakasnila.

Charta lige narodov.

LDU. Pariz, 13. (DunKU.) Zastopnik lista »New York Herald«, ki deluje pri mirovni konferenci, je vpogledal načrt za zvezo narodov, ki se imenuje sedaj Charta lige narodov. Najvažnejša izprememba je ta, da odsej ne bo nobene razlike plemen. Glede Monroejeve doktrine in njenega sprejetja v načrt zveze narodov angleška delegacija po informacijah zastopnika ne bo ugovarjala. Sicer pa so v novem besedilu pomembni nastopni členi: Člen 3. določa rok in kraj setankov. Člen 4. določa, da bo svet sestavljen iz zastopnikov Britanije, Francije, Italije, Japonske in iz zastopnikov štirih narodov, ki so člani zveze. Člen 5. se bavi z omejitvijo vojnih priprav z nekaterimi izpremembami prejšnjega besedila. Člani zveze se morajo zavzeti, da bodo oddajali popolnoma resnične podatke o stanju vojnih priprav na kopnem in na morju. Člen 12. zahteva, da se spori, ki bi mogli privedi prelom odnosov, predložijo razsodišču ali svetu zveze narodov. Na noben način se ti spori ne smejo pred tremi meseci po sklepu razsodišča odločiti z vojno. Člen 14. predvideva ustanovitev stalnega mednarodnega sodnega dvora. Člen 18. je po želji polkovnika Hausa predelal lord Robert Cecil. V kulturi najvišje stoječi narodi bodo varuh primitivnih narodov; pri tem se bo oziralo na sredstva, na zemljepisno lego mandatarja itd. Člen 25. ugotavlja enakopravnost moških in žensk v častnih in v plačnih službah. Člen 26. je dobil dostavek, ki velja, da sme vsak član zveze narodov z dviletno dobo izstopiti iz zveze narodov, to pa le, ako je izpolnil vse svoje mednarodne obveznosti, zlasti proti zvezi narodov.

Irška — samostojna republika.

LDU. Bern, 13. (ČTU.) Vodja Sinnfejnovec De Balera je izjavil v seji, ki se je dne 9. t. m. vršila v Dublinu, da se je na Irskem ustanovila samostojna irska republika. Irška ima svojo lastno na volji ljudstva slonečo vlado.

Lloyd Georges odpotoval.

LDU. Bern, 14. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: Lloyd George odpotuje danes v London, kjer bo poročal v parlamentu o delovanju konferenci. V Pariz se vrne 16. t. m.

Ruske čete vkorakale v Krim.

LDU. Nauen, 14. (Brezžično.) Kakor poročajo ruski listi, so vkorakale sovjetske čete v Krim. Bele garde so se umaknile. Maripol je zasedla rdeča armada, pristanišče je pa še v posesti ententnih čet, ki so brezuspešno posegle v boj. Kakor se nadalje poroča, so bile pri obrambi Odese, katero so med tem zavzele rdeče čete, zaposlene štiri francoske krite in grške čete. — Pri Berdčevu so se bojevali težki boji, pri katerih so bili baje poraženi štirje polki generala Petljure. Nadaljnje se sabotaže upornikov v Petrogradu, razdelanja mostov, vodovodov in električnih central.

Agitirajte za naše časopise!

Iz časopisja.

V »Slovenskem Narodu« priob-
čuje dr. Pipenbacher članek: »Vse
kar je prav in prikazuje krivično so-
razmerje med častniškimi in uradni-
škimi plačami. Sedaj dobiva nižji
neozhenjeni častnik za hrano 12 di-
narjev dnevno, to je po 1:2½%
kurzu 30 kron na dan! Oženjeni do-
be povrh tega še za ženo in vsakega
otroka 1 dinar dnevno; višji gažisti
pa dobe kar 16 dinarjev dnevno; to
je 40 K! Razen tega so nabavne pri-
like pri vojaki najmanj 100% ugod-
nejše kot za civilista. Dr. Pipenba-
cher pravi: Moj neozhenjeni učenc,
ki je napravil pred štiriin leti maturo
in je star 23 let, dobi 300 K me-
sečno več in če se računam razne
nabavne ugodnosti, 700 K mesečno
več kot jaz z univerzo in 23 službe-
nimi leti. — Faktično poročniku pri-
de mesečno ca 1500 K. Mi jim nis-
mo nikakor nevošljivi za tako plačo,
all da je sorazmerje med plačami čast-
nikov in civilnih uradnikov, pa de-
lavcev prav kričiča, to moramo po-
vdariti. — Če je treba trpeti naj trpe
vsi in trpjenja bo potem le pol. Da
bi se en stan favoriziral na škodo
drugih, tega v demokratični državi
ne moremo trpeti!

Dopisi.

Kranj-Skojka Loka. Tukajšnji
»Zvezarji« cvilijo in jokajo v svojem
kласitu z dne 28. marca, češ, tudi na
naših progah strašijo socialisti. Radi
priznamo, da vas je strah, ker imate
slabo vest; vedite, najmanj 90% nas
je že v Splošni žel. organizaciji in
kar jih še ni, bodo gotovo prišli v
naše vrste, ker so prišli do spo-
znanja, da jih vi pitate samo z nesla-
nimi besedami in praznimi frazami.
Svetujemo vam, da prestežete se-
znam vaših članov in smo prepri-
čani, da vam bo vaša bahavost pre-
šla iz domišljavih glav. Kakor nam
je znano, imate še vedno v številu
sodruge, ki so že zdavnaj včlanjeni
pri nas. Da je naša sumnja opravi-
čena, svedoči to, da nekateri še
vedno dobivajo vaš list, akoravno
so ga že nešteto krat odklonili. Go-
vorite nekaj, da se pri nas drže člani
s silo. Kaj pa je to, da pri vas kar
sami od sebe zalagate mesečne pri-
spevke za člane, katere ste imeli
svoj čas na progah? To je delal nam
dobro znani odbornik vaše »Zveze«
v Skofji Loki in potem šele potem
prožnega obhodnika iztirjeval zne-
ske, dokler se vam ni popolnoma od-
rekel. Ne hodite toraj z vašim ma-
slom na sonce, saj ga imate toliko,
da se vam že v senci taja. Gotovo
vam ni všeč, da naša armada dan za
dnem narašča tudi v Kranju in da
smo mednarodni. Mi se mednarod-
nosti delavstva veselimo, a vi se te-
ga bojite, ker imate slabo vest in
dobro veste, da kadar bo vse delav-
stvo mednarodno organizirano, vam
bo zamašilo vaša široka usta. Kar se
pa vaših stolčkov tiče, nam niti na
misel ne pride, da bi mi plezali po
vaših hrbtih nanje. Le obdržite si jih.
To vam pa svetujemo, da jih dobro
čuvate, ker ni več daleč čas, ko po-
tegne veter in vas bo odnesel s
stolčki vred. Kakor svoj čas prerok
Jeremija Jeruzalemu, tako vam kli-
čemo tudi mi! Spokornite se, zakaj
dnevi in ure vaše slave so vam šteti,
delavstvo je izpregledalo in vam
obrača hrbet. Kmalu boste ostali sa-
mi v vaši Zvezi. Naše sodruge pa pu-
stite v miru, potem vas bomo pustili
tudi mi, razumete liberalčki!

Sava na Gorenjskem. Vodstvo
tovarne Kranjske industrijske dru-
žbe, je prosilo, kakor je razvidno iz
razglasa, ki ga je nalepilo po oddel-
kih v tovarni, vlado oziroma pover-
leništvu za socialno skrb, za dovo-
ljenje, da bi v nekaterih oddelkih
delavstvo delalo 12 ur dnevno za
dobo osmih tednov. Utemeljuje to
svojo prošnjo s tem, da nima v to
svrhu potrebne kvalificiranega
delavstva. Delavstvo se je vsled
tega po tovarni nalepljenega razgla-
sa zelo razburilo, zakaj ono ve, ko-
liko je pri vsem tem resnice. Ako
namreč prosil delavec, ki je izučen,
za delo v valjarni, kjer hoče tovarna,
na, pa se dela 12 ur, se mu odgo-
vori, da se ga ne rabi. In koliko iz-
učenih delavcev za te obrate pa dela
zunaj! Pri vsem tem pa je v teh
obratih tudi to, da se prične z delom
in se dela nekaj tednov v obratu, ko
pa zmanjka blago, pa se obrat ustavi
in dotični delavci morajo iti iz obrata
ter morajo potem opravljati vsako-
vrstna dela za dokaj nižje plače ka-
kor jih imajo v svojih obratih! Sedaj

pa naj bi delavstvo delalo 12 ur
dnevno, da bi bilo preje postavljeno
izven svojega obrata na prosto in bi
robotalo tam v slabem in dobrem
vremenu za dokaj manjše plače!
Priporočamo vodstvu tovarne naj
preišče, koliko ima zunaj za te
obrate izučenega delavstva, in da,
ako kdo prosi dela v omenjenih
obratih, se ga tja postavi! V prvi
vrsti pa priporočamo tovarni to, naj
delavstvo sedanjim razmeram pri-
merno pošteno plača, da bo delav-
stvo moglo ob tej dragini živeti! Na
ta način bo tovarna imela takoj za-
dostno množino potrebnega delov-
nega materiala! — Tukajšnje delav-
stvo je tudi odklonilo sedanjo moko,
ker se je ista silno podražila. Ženske
so naravnost prepovedale izdajo
iste in so zahtevale, naj se jim dá
moka po prejšnjih cenah. Delavstvo
je splošno mnenja da vlada, ki je na
zadnje delavske zahteve dovolila
150.000 K kot priboljšek na živila,
išče sedaj pri drugi strani dobiti ime-
novano vsoto nazaj. Razburjenje je
velikansko, češ, od ene strani se nam
vlada laska in nam na naše zahteve
daje nekako miloščino, po drugi
strani pa nas tepe z bičem. Vso
krivdo o neznosni dragini pripisuje
tukajšnje delavstvo na račun vlade,
ki bo tudi nosila vse posledice ne-
mirov...

Hrastnik. »Slovenski Narod«,
»Jugoslavija« in »Nova Doba« se v
raznih poročilih iz Hrastnika zaleta-
vajo v naše sodruge steklarje. Ti
ljudje menijo, da so steklarji nekaj
manjvrednega kot drugi ljudje. Oči-
tek glažar, ne bo ponižal naših so-
drugov. Grda neravnica pa je, da bi
se koga izzivalo in pa da ne bi bili
varni na domačih tleh. Če kdo za-
volje živijo boljše, zaraditega se
vendar ne smejo že vsakomur hlače
tresti. Steklarji pa so in ostanejo za-
vedni sodrugi. Radi drugih stvari ne
odgovarjamo, za dejanje posamez-
nika nisimo vsi odgovorni.

Reihenburg. Pri nas imamo žens-
ko, ki igra prav pridno vlogo špi-
jona. Je namreč to žena nekega rud-
niškega voznika. Kar se zgodi v rud-
niku, nese gorko v pisarno in tam na
vse kriplje denuncira. Seveda stan-
uje v rudniški hiši in se tudi tam šo-
piri kot jež. Sama hoče imeti kar
več sob in zato vedno in povsod de-
luje na to, da bi izrinila iz stanovanja
stranko, katere stanovanje jej diši.
In to dela ta ženska danes, ko vlada
pri nas največje pomanjkanje stan-
ovanj. Za sedaj je toliko. Svetujemo
težni stvarici, da preokrene bolj
na desno, sicer bi bili primorani, po-
seči globoje v predale in navesti mar-
sika, kar ji gotovo ne bo všeč.
Več rudarjev.

Shod pred Mestnim
domom.

Za nedeljo, 13. t. m. je sklicala
krajevna politična organizacija jugo-
slovske socialno demokratične
stranke za Ljubljano in okolico na
3. uro popoldne na Cesarja Jožefa
trg pred »Mestnim domom« ljudski
shod z dnevnim redom: 1. aprovi-
zacija, 2. mestna jubilejska ubožni-
ca, 3. volilna reforma za občinski
svet Ljubljanski.

Ta shod je s svojo mnogobrojno
udeležbo dokazal, kako veliko je za-
nimanje prebivalstva za gospodar-
stvo v Ljubljanski občini. Večtisoč-
glava množica — udeležba se je ce-
nila do 6000 oseb! — je dostojno in
mirno manifestirala za to, da se od-
pravijo kričeči nedostatki v aprovi-
zaciji in mestni jubilejski ubožnici v
Japljevi ulici ter da se takoj izvede
volilna reforma za Ljubljanski občin-
ski svet.

Po izvolitvi predsedstva je po-
dal sodrug Mihavec jasno in za-
lostno sliko današnje aprovizacije,
razložil ljudstvu krivično in ne-
umestno razdeljevanje konsumentov
v razrede z lepo in slabo obleko, s
klobuki in rutami, ter ožigosal nered
in nesnago v posameznih pekarskih
obratih. Zahteval je, da se I. in II.
uradniška skupina unificirata z B in
C skupinama in da se ne dela nika-
kih krivičnih razločkov.

Sodrug Kocmur je izpolnil
poročilo sodruga Mihavca in nato
referiral o žalostnih razmerah v ju-
bilejski ubožnici v Japljevi ulici.
Imamo sicer še drugo mestno ubož-
nico na Karlovski cesti, ki je veliko
slabše opravljena od moderne ure-
jene jubilejne, toda priložbe o njej
so zelo redke, ker jo upravlja mož,
ki ima vsaj nekaj uvidevnosti in so-
cialnega čuta. Že lični red jubilejne
ubožnice je tak, da spominja na za-

por, ne pa na zavod, ki naj zagotovi
največjim revežem in revam, star-
kom in stariim ženicam, vsaj nekaj
brezskrbnih dni na koncu njihovega
življenja. Iz razburjenja zborovalcev
je bilo posneti, kako veliko sočutje
vlada med prebivalstvom za te naj-
revnejše in vse podpore potrebne
ubožce. Ta avgijev hlev je treba po-
mesti radikalno in takoj. Tem reve-
žem se mora zagotoviti življenje, ki
je človeku podobno in človeka vred-
no. Sodrug Kocmur kočno zahteva,
da naj se nadpaznika jubilejne ubož-
nice takoj odstavi, ker spada pred
javno razsodišče, kjer naj ga doleti
zaslužena kazen.

O volilni reformi je poročal so-
drug Štebič, ki je v kratkih pote-
zah podal sliko moderne komunalne
politike in pojasnil predlogo social-
no-demokratičnih občinskih svetni-
kov ljubljanskih o volilni reformi.

Ko je še sodrug Perdan obve-
stil zborovalce, kaj je vse našla pre-
iskovalna komisija v skritih zalo-
gah mestne jubilejne ubožnice, ter
kako postopata nadzornik Trdina in
ubožnična kuharica Neža Primc z
ubožci, je sodrug Kocmur po preči-
taniu resolucije zaključil ta vrlo
uspeši shod.

Resolucija in predlog sodruga Mi-
havca, ki ga bodo stavili soc-dem.
člani v prihodnji seji aprovizacnega
odseda, sta bila soglasno sprejeta.
Oboje je danes predsedstvo shoda
izročilo gospodu županu dr. Ivanu
Tavčarju.

Olasifa se:
Predlog sodruga Mihavca za
mestni aprovizacni odsed, odločen
od ljudskega shoda dne 13. aprila
1919 popoldne v Ljubljani na Cesar-
ja Jožefa trgu.

1. Izvoli se pododsek, obstoječ
iz po enega člana vsake stranke in
mestnega aprovizacnega urada. Ta
odsed naj pregleduje in ugotavlja
vse zaloge.

2. Ta pododsek ima kontrolo nad
enako razdelitvijo živil in vodi evi-
denco o zalogah. — Temu podode-
ku imajo torej mestni aprovizacni
uradi poročati vsak dan o prejemkih
in izdatkih živil. Pododsek poroča
na vsakokratnih sejah v aprovizac-
nem odsedu o zalogah živil in vseh
važnejših spremembah.

3. Pododsek določa one vrste
udeležnikov, ki jim pripada po oko-
ličinah kak priboljšek (n. pr. bolni-
kom, nosečim, otrokom, težakom
itd.). K svojim sejam lahko povabi ve-
ščake, kakor: zdravnike, učitelje itd.
s posvetovalnim glasom.

4. Če ugovarjata dva podode-
kova člana proti kakemu priboljšku
oziroma zvišanju datjvi, pride zade-
va pred plenum.

5. Pododsek je permanenten in
uraduje vsak dan po čno uro, ker
mora sproti reševati tudi prošnje za
morebitne nujne priboljške oziroma
zvišane datjve.

Gospodu županu dr. Ivanu Tav-
čarju v Ljubljani.

V nedeljo, dne 13. aprila 1919
popoldne se je vršil na Cesarja Jo-
žefa trgu v Ljubljani ljudski shod z
dnevnim redom: 1. razmere pri ljub-
ljanski aprovizaciji, 2. razmere v
mestni jubilejski ubožnici v Japljevi
ulici, 3. reforma volilnega reda za
občinski svet ljubljanski, ki ga je
sklicala krajevna organizacija jugo-
slovske socialno - demokratične
stranke za Ljubljano in okolico.

Shod, ki se ga je udeležilo nad
5000 oseb vseh stanov in poklicev,
je soglasno in brez ugovora sprejel
slededečo

resolucijo:

Na ljudskem shodu pred »Mest-
nim domom« v Ljubljani dne 13.
aprila 1919 popoldne zbrani zboro-
valci zahtevajo:

- 1. da se takoj izvede prepotreb-
na volilna reforma za občinski svet
mesta Ljubljane v zmislu od kluba
socialno - demokratičnih občinskih
svetovalecev slavljenege predloga;
2. da so seje odseda za volilno
reformo javne in vsakomur pri-
stopne;
3. da se nadzornik mestne ju-
bilejne ubožnice takoj odstrani s svo-
jega mesta, znani očitki pa pre-
iščejo od komisije, sestojede iz pri-
padnikov vseh strank;
4. da se mestni aprovizacni od-
sed izpopolni v zmislu od današnjega
shoda odobrenega predloga, ki naj
ga stavijo socialno-demokratični za-
stopniki v prvi prihodnji seji tega
odseda;
5. da se vse mestne aprovizacije
unificirajo;

6. da se sedanji vođa mestne
aprovizacije, g. Trdina, takoj odstra-
ni s tega mesta.

Predsedstvu shoda se nalaga, da
priobči resolucijo g. županu dr. Ivanu
Tavčarju v vednost.

Pod točko 4. omenjeni predlog se
nahaja v prigibu.

Izvršujoč s tem dani nam nalog,
priobčujemo gospodu županu reso-
lucijo in predlog v vednost.

Ljubljana, dne 13. aprila 1919.

Za predsedstvo shoda: Kocmur,
s. r., predsednik; Kregarjeva, s. r.,
podpredsednica; Rakovčeva, s. r.,
zapisničarica.

O posameznostih in uspehu te
akcije bomo še poročali. Ljudstvo si
ne da več kratiti svojih pravic, naj-
manj pa pravico kontrole nad usta-
novami, ki se živo tičejo celokupno-
sti, predvsem delavskih slojev.

O slovenskih invalidih.

Za članek, ki je bil objavljen v
»Napreju« št. 84. dne 12. t. m. »Vol-
ni invalidi in vojaški delavci«, se
iskreno zahvaljujemo. Vse točke,
navedene v tem spisu, odgovarjajo
popolni resnici. Ker širši javnosti ni
znano o naših razmerah, podamo
nekaj pojasnil glede ravnanja z na-
mi, priljavnosti in spoštovanja, ki jih
uživamo pred poklicanimi oblastmi,
slovenski invalidi. Omenjati bi imeli
pač mnogo, a dosedanje razmere so
nas dovedle v popoln obup, zato
bodi povedano le glavno, kar nam
leži že dolgo časa na srcu.

Nahajamo se pod vojaško upravo
države SHS, to pa je v toliko, kol-
kor se tiče gotovih predpisov in di-
scipline, le plača nam je ostala za
spomin na staro Avstrijo, ki nam je
zapustila že itak grenke spomine, in
sicer reči in piši dnevno šestnajst vi-
narjev. S to borno plačo naj si pro-
stak-invalid preskrbi vse nujne ma-
lenkosti, ki jih potrebuje vsak dan.
Tako n. pr. si mora invalid kupiti
sam palico, ki velja 5 do 10 K; kje
pa dobi milo, mazilo za čevlje in
drugo? Res je, da imajo nekateri
denar, ali kje naj jemlje invalid, ka-
tereza oče je preprost delavec, ki
leži že sam pod sedanjimi cenami.
Učenci, ki se uče rokodelstev in ob-
iskujejo šole, imajo dnevno po 1 K
in vsakih sedem dni 5 K, torej dobe
na deset dni povprečno 13 K. Pa tu-
di ta vsotica mu ne ostane, ker si
mora preskrbeti vse šolske potreb-
ščine in še celo — črnilo. Kaj in ko-
liko se nauče v teh šolah in delavni-
cah, bi skoraj ne smeli omenjati. Do-
velj, če pravimo, škoda časa. Že iz-
bira šol priča, kako skrbi za nas:
čevljarstvo, mizarstvo, krojaštvo,
ključavničarstvo, elektrotehnika,
stenoigrafija in strojepisje, — to je
vse, kar si moremo izbrati — na še
tega se ne nauči nihče. Dosti je dru-
gih predmetov, do katerih bi imel
marsikdo veselje in sposobnost; pa
vsaj za slovenskega invalida zado-
stuje to!

Ako prosimo kje za službo, ljer
imajo izrečno prednost invalidi. Jo
gotovo ne dobimo; zakaj že pogoji
so taki, da ne moremo izhajati. Vo-
dijo nas mesece in mesece za nos,
pošiljajo nas od Poncija do Pilata,
slednjič pa dobimo prijazen odgo-
vor: »ste prepozni, pojdite še do
Kajfežal«. Nazadnje, ko oblezemo
vsa vodilna mesta, pa smo na tem
kot poprej. Vsaka stopinja nas stane
truda in — sramote. Ljudstvo na
ulici nas prezira, slišimo tudi pri-
merne opazke kot: boljše, ali
»Poglej ga, kako se neumno mar-
tra.« Toraj to nam je v zahvalo za
storjeno delo. Kako naj ima potem
invalid veselje do dela, sploh do živ-
ljenja, ko ga prezira vsako oko.

Kakor nimamo miru na ulici, tem
slabše je v našem bivališču v obrtni
šoli. Stopiš v sobo, zagledaš jih 20
do 30, kakor uravej na mravljišču.
Kakšno perilo? Večkrat nam izme-
njajo perilo le vsakih 14 dni in še to
časih ni prosto golozn. Srcaja ima
le en rokav, ovratnik ne več ali je
ona luknja na hrbtu ali res to, kar se
imenuje ovratnik. Spodnje hlače so
časih res imenitne; ne več kako bi
se oblekel. Obe nogi v eno hlačico
— to ne gre — druge hlačnice pa
manjka. Na obleko, če jo dobiš, smeš
biti ponosen. Novih plaščev že ni-
smo videli, kar smo pod to upravo;
starega raztrganega, na katerem se
še drži sled krvi, dobiš tudi le z ve-
likim trudom. Imamo seveda tu
moč, ki nam krpa perilo, a ta oprav-
lja vse drugo kot pa odkazano delo.
V pisarni imamo nič manj kot —
dvanajst pisarjev, med njimi je pet
invalidov, ki so tam zato, da bi šle

gotove stvarl hitreje svojo pot — a
kaj se hoče, ko pa glavni faktorji ti-
čijo za mizo, premišljejo in kujejo
druge načrte. Tako n. pr. dobimo na-
šo veliko plačo šle 5, 15, in 25. Ka-
kega meseca, ne pa kakor je pravilno
1., 11., 21. ozir. 31. Železno metla bi
rabili tudi mi prav nujno, da bi od-
stranili smeti prejšnje države. Za
posteljne blazine, ki so napolnjene s
slamo, bi bil že tudi skrajni čas, da
se slama premenja. Kajti nekatero so
v takem stanu, da ne smeš vzdigniti
slame, ker pokadi se pred očmi ka-
kor francoske takozvane megle
granate. Plavalnika ne poznamo.
Vsaj to je res nekaj nepotrebnega za
sobo, kjer spi 20 do 30 mož. Za naše
zdravje se ne brigajo postavljeni or-
gani popolnoma nič, mislijo pač:
»Čimprej izgine slovenski invalid,
tem bolje za Jugoslavijo.« Srečno
Jugoslavija, ki imaš take ljubimci.

Marsikatera težkoča bi se lahko
odstranila. Navedimo le eno: Zaradi
prostora. V vsaki sobi ležijo deloma
po trije na dveh posteljah; pa oči-
jetneje kot pa, da bi ležala dva. Za-
kaj nam ne dajo dopusta? O. Jaki-
gremo vsak dan na dopust, toda brez
— dopustnih doklad. Poklicana je za
to neka komisija, ki ima nalogo po-
deliti dopust in pristojbine. Kje si,
komisija? Zadjnikrat si bila ta ko-
nec februarja, danes, suno že sredi
meseca aprila pa je še ni. Rekli pa
so, da pride komisija vsakih 14 dni.
Kje tiči vzrok — ne vemo. Dopustna
pristojbina znašajo dnevno po 3 K.
Kako pa pri zdravih volakih? Zakaj
nimamo iste plače, tisto dopustno pri-
stojbino kot zdravi vojaki, vsaj smo
vendar v predpisih še vedno kot
taki. Zakaj ne dobimo, zato ker slo-
venski invalid ne potrebuje denarja,
ko gre na dopust?

Javnost se toraj čudi in nas na-
zivlje za »boljševike«. Pridi in živi
tu kot moramo živeti mi! Vsakomur
z veseljem odstopimo mesto. Današ
nas imenujejo z zasmejočim na-
glasom boljševeke. In res, imamo le
še zaupanje v proletarijat in v nem
vidimo upanje v boljšo bodočnost. Z
veseljem in radostjo čakamo, da nas
dovedejo naši sobratje, v katerih
očen smo narodni mučeniki, v nra
sredino, da nas organizirajo.

»V slogi je moč« in gotovo bo
tudi naša tako željna organizacija
dosegla naše cilje.

Kvišku glavo, slovenski invalid,
čaka te boljša bodočnost! — Sloven-
ski invalidi.

Dnevne vesti.

— Nesreča na vlakcu. Pri vlakcu
št. 510 dne 12. aprila 1919, ki odhata
ob 7. uri 40 minut zvečer iz Zidana-
ga mosta proti Zagrebu je eksplodi-
ral med vožnjo med Zidanim mo-
stom in Sevnico v vozu II. razreda
smodnik, katerega je baše imela s se-
boj neka neznana ženska. Eno osebo
je mrtva, ranjenih in opečenih je
okrog 30 oseb, mnogo težko. Vsi so
bili takoj prepeljani v bolnišnici v
Brežicah in Zagrebu. 4 osebe se je
naknadno našlo težko ranjene na
progih, katere se je tudi takoj prene-
ljalo v Brežice.

— Komisija začasno vodstva
in likvidacijo deželne uprave je do-
volila okrožnim zdravnikom na
Kranjskem draginjsko doklado v iz-
meri 100% službenih prejemkov, t. i.
plače aktivitetne in starostne do-
klade, pričeniš od 1. januarja 1919
dalje. Istantako je komisija dovolila
deželnim cestarjem na Kranjskem
100% povisek dosedaj uživane dra-
ginjske doklade od 1. januarja 1919
naprej.

— Kuhinja za zasebno uradni-
štvo. Odbor »Društva zasebnih urad-
nikov in uradnic na slovenskem
ozemlju« je v seji dne 12. t. m. skli-
nil ustanoviti za svoje člane samice
in samice obednico, ako se priklasi
zadostno število udeležencev. Pri-
spevek in cena bode odvisna od šte-
vilja prilažencev, cene lokala in
plače kuharice. Dobivalo bi se posilo
in večerja. Kateri članov oziroma
članic bi na hrano v tej kuhinji re-
fleksiral, naj se javi do 20. t. m. v
društveni pisarni, Poljanska cesta
št. 3.

— Izredni občni zbor proste or-
ganizacije okrožnih zdravnikov se
bo vršil v sredo, dne 16. t. m. ob 3.
uri popoldne v hotelu »Union«. —
Načelstvo.

— Komisija za preskrbo vrača-
ločih se vojnikov v Ljubljani se je
preselila s Turjaškega trga št. 4 v
Gradišče št. 4 v Luckmannovo hišo;
vhod z vogala proti Nunnski cerkvi.

Železničarski shod se vrši danes ob 6. uri zvečer v veliki dvorani hotela „Union“.

— **Obstreljevanje viaka.** Pred kratkim so med postajama Pragerško in Slovenska Bistrica metali neznan zločinci na nočni vlak Ljubljana-Maribor ročne granate. Ena je zadela poštni ambulančni voz, kjer je povzročila veliko škodo.

— **Begunski svet.** Te dni so imeli begunci iz vseh krajev zasedenega ozemlja sestanek v gostilni Zlatorog v Ljubljani. Posvetovali so se, kako bi si izboljšali svoje žalostne razmere. Rezultat posvetovanja je bil ta, da so izvolili izmed sebe poseben odbor — svet — ki šteje devet članov. Ta odbor se bo skupno s posredovalnim uradom za begunce v Ljubljani in še s tremi člani, zastopniki deželne vlade, bavil z vsemi begunskimi vprašanji. V ta namen so begunci sklenili več resolucij in jih odposlali na deželno vlado.

— **Prijava državnih rent in vojni posojil.** Da se more sestaviti v srhlo pregleda in nastavka naše plačilne bilance skupna svota vseh nam (v Sloveniji) lastnih vrednostnih papirjev, in sicer državnih rent in vojni posojil avstrijskih in ogrskih, ter drugih naložbenih papirjev, kakor obligacij, zastavnih pisem, železniških prioritet in konečno tudi delnic podjetij izven Jugoslavije, je treba napraviti točen seznam vseh v privatnih rokah se nahajajočih vrednostnih papirjev stare monarhije in podjetij, ki so pripadale prej k njej, a so sedaj zunaj mej Jugoslavije. Da bode statistika točna, je v velikem interesu vsakega posameznega kakor tudi splošnosti, ter je vsled tega, da se ne bi domnevalo kakih davčnih in podobnih uradnih odredb za tem pozivom, kar bi marsikoga odvrnilo od prijave, sprejela sestavo te statistike privatna tvrdka: Dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna, v Ljubljani. Priglasiti je torej samo pisмено po dopisnici na ta naslov vse gori navedene vrednostne papirje z imenom in naslovom lastnika, ter je navesti tudi, ali se papirji nahajajo v Jugoslaviji ali izven nje. Na primer: »Prijavljam K 2000 4% avstrijske kronske rente, K 5000 V. avstrijskega vojn. pos. zaklada in kron 6000 4% železn. prior. Kranj-Tržič. Prva dva papirja sta tukaj, tretji na Dunaju. Andrej Maček, posestnik, Vrhnika 125.« Nasloviti je dopisnico: Dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna, Ljubljana 147. — Ker so ti podatki izredne važnosti za vse naše gospodarstvo, kakor tudi za posamezne lastnike vrednostnih papirjev velikega pomena, se prosijo denarni zavodi, župni uradi in druge vplivne osebe, da grede vsem zaradi prijave vprašujočim s pojasnilni na roko. Denarni zavodi, uradi in korporacije, ki dosedaj še nikjer niso prijavili stanja svojih vrednostnih papirjev, se vlijudno prosijo, da v interesu popolnosti te statistike istotako prijavijo sedanje stanje svojih gori navedenih vrednostnih papirjev. Vse prijave naj se gotovo izvršijo najkasneje do 26. aprila 1919, da se more statistika takrat zaključiti. Slovenski listi se prosijo v interesu stvari same, da blagovolijo do ravno navedenega roka parkrat objaviti ta poziv. — Dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna, Ljubljana, poštni predal 147.

— **Vsed tihotapstva obojeni.** Kakor so časopisi poročali, se je posrečilo dne 26. marca t. l. v Mariboru zaseči dva vagona masti in slanice, ki so jih nameravali iztihotapiti z ententnim živilskim vlakom v Nemško Avstrijo. Udeležence, nemškoavstrijskega državljanja višjega revidentna južne železnice Frica Irlia iz Gradca, trgovca Steva Radovanoviča iz Zagreba in trgovca Steva Nasakando iz Karlovca je mestni magistrat mariborski obsodil zaradi navijanja cen in tihotapstva poleg zaplembe blaga vsakega na 20.000 kron denarne globe in na šest mesecev zapora. To rzsodbo je deželna vlada (oddelek za prehrano) potrdila, tako da je postala pravnomočna. Železniškim uradnikom v Zidanem mostu, katerim gre zasluga, da se je preprečilo tihotapstvo, se prizna primerna nagrada.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** v času od 30. marca do 5. aprila 1919. Novorojencev je bilo 13, umrlo je 26 oseb, to je 13 domačinov in 19 tujcev. Za jetiko je umrlo 6 oseb (3 tujci), za različnimi boleznimi je obolelo za vratico 2 domačina, za pegavico 1 tujka in 5 voljakov, za malarijo 1 tujec in 1 voljak, za kozami 1 domačin.

Iz stranke.

Shodi.

Ožji odbor za proslavo 1. maja ima sejo v sredo ob pol 8. zvečer (Mahrova hiša). Točna udeležba.

Jugoslovanska akademska menza v Zagrebu.

S tem naslovom smo osnovali jugoslovanski akademiki v Zagrebu med dvema mesecema svojo menzo, ki naj bi nam nudila prehrano — ne dobro in ne dovolj, tega nam ne dopuščajo naše razmere — temveč le najpotrebnejšo hrano, ki naj nam omogoča študije. Okoli te kuhinje je zbrano 800 akademikov, katerim vojna ni pripomogla do sreče in blagostanja, kakor mnogim drugim srečnejšim kolegom; to je marveč 800 mladih ljudi, ki so najboljše izkušali teži in grozo strašne štiritletne vojne, siromaki, katerim je vojna vzela vse to, kar so imeli prej, begunci z zasedenega ozemlja — sinovi razrušenih domov, taki, ki ne vedo, kje so jim starši, ki so prej skrbeli zanje. Med njimi je preko 300 akademikov iz naših slovenskih pokrajin. Podpore, ki jih dobivajo iz domovine, ne zadostujejo, z njimi se v dragem mestu Zagrebu ne morejo preživljati. Ako propade ta menza, se morajo raziti, to vedo sami izza časov, ko še niso uživali dobrot te menze! — Jugoslovanska akademska menza pa stoji danes na robu prepada. Nenadoma so poskočile vse cene živil, zlasti mesu in masti, tako da sta menzi odprti le dve poti: Povišati hrani ceno — le malo akademikov bi zmoglo to, da denarne žrtve in menza bi izgubila svoj namen: omogočiti revnemu dijaku študije s hrano po nizki ceni — ali pa, da ustavi menza svoje delovanje. S tem pa bi bilo na stotine akademikov izpostavljenih najstrašnejši bedi — gladi. Ustvarja se mlada svobodna država. Pozvala je svoj narod na delo za kulturo in napredek. Kako pa naj stopi akademska omladina čvrsto in krepko v življenje, ako se mora za svojega izobraževanja in pripravljanja boriti za kosček kruha in se ji že sedaj upogneta vrat in hrbet? Kako naj se ona neomajno postavi v boj za svoj narod in njegovo bodočnost, ako ji že sedaj zamre dah v pomanjkanju in prosjaštvu? Jugoslovanska akademska omladina se obrača do slovenske javnosti s prošnjo, da ji pomaga v tem bednem stanju. Obrača se na vse posamezne, vse zavode, občine, urade, društva in korporacije, katerim je na srcu blaginja našega naroda! Pošillajte darove na naslov: Prva hrvatska študentska v Zagrebu za Jugoslovansko akademsko menzo, Zagreb! — Fran Ferencak, stud. med., podpredsednik; D. Bratič, cand. iur. tainik.

Strokovno gibanje.

Iz strokovnih organizacij.

Seja ožjega odbora Osrednjega društva kovinarjev se vrši danes zvečer takol po delu.

Na velikonočni ponedeljek, dne 21. aprila se vrši v gostilni gosp. Novaka točno ob 3. uri popoldne shod tukajšnjih kemičnih delavcev. Vzporred: Nadomestne volitve v odbor ter stališče k zadnjemu mezdnemu gibanju. Polnoštevilna udeležba dolžnost!

Osrednje društvo stavbniških delovcev v Sloveniji priredi izlet na Rožnik v nedeljo, dne 27. aprila 1919 ter se bo vršilo zborovanje ob 9. dopoldne v verandi restavracije na gojenem Rožniku. Stavbeno delovstvo (zidarji, tesarji, klesarji, pekarji, slikarji, opekariji), pridite vsi točno na zborovanje, da se vam dajo pojasnila o mezdnem gibanju. Pripelite pa tudi svoje, da se v krogu tovarštva nekoliko razvedrite!

Vestnik „Svobode.“

Trbovlje. Društvo »Svoboda« priredi v četrtek, 17. t. m. v šoli na Vodi predavanje »O vzrokih francoske revolucije«. Predava sodružica Rezi S t e n o v i c. Pričetek točno ob pol 6. uri zvečer. Za obilno udeležbo se prosil.

Gospodarstvo.

Koruzo za seme za zeleno krmo oddaja Žitni zavod. Naročijo jo lahko županstva ali kmetijske korporacije. Koruzo v storžih bo oddajal Žitni zavod po 130 kron za 100 kg, prosto nasuto v vagon, franko postala Ljubljana. Koruzo je že na potu in dospe v Ljubljano še pred Veliko nočjo. Naročniki naj navedejo točen naslov, pošto, bližnjo brzotjavno in železniško postajo.

Zadružno gibanje.

Na velikonočni ponedeljek, dne 21. aprila 1919 se vrši v Prevaljah konferenca zaupnikov konsumnih organizacij na Koroškem. Na vzporedni je razgovor o aktualnih gospodarskih vprašanjih. Pričetek ob 9. uri

dopoldne. Kraj določijo zaupniki v Prevaljah. Konferenca se udeležita sodruga Anton Kristan in Filip Uratnik iz Ljubljane.

Najnovejše vesti.

Kronski svet.

LDU. Beograd, 14. V soboto popoldne je bil kronski svet pod predsedstvom regenta Aleksandra. Prisotni so bili vsi ministri. V informiranih krogih se zatrjuje, da se je pečal kronski svet z važnimi vojaškimi zadevami.

Sklep tržaških socialistov.

LDU. Berlin, 14. (ČTU.) Iz Currlha javljajo: Katoliška »Italia« javlja odstop italijanskega finančnega ministra Reda zaradi političnega položaja v Italiji in zaradi naraščanja boljševiskih struj. Tržaški socialisti so sklenili, da se pridružijo italijanskim oficialnim socialistom, ki zahtevajo socialno republiko.

Komunistično zborovanje na Dunaju.

LDU. Dunaj, 14. (ČTU.) Včeraj dopoldne je imela komunistična stranka na Dunaju dve zborovanji. Med govorniki se je opazalo mnogo zastopnikov madžarskih komunistov. Sprejeli so nastopno resolucijo: Invalidi zahtevajo takoj plačljivi dobavni prispevek po 800 K za osebo, zvišanje invalidne rente na 15 K dnevno in za invalide, ki se nahajajo v bolnišnicah dnevno plačo 4 K ter izročitev vseh vojni bolnišnic v uporabo vsakovrstnih bolnikov. Nato so odkorakali udeležniki zborovanja z rdečimi zastavami proti državnemu uradu za vojaške zadeve. Na potu so ustavili avtomobile, izgnali iz njih vožence ter posadili v nje invalide. Pred državnim uradom za vojaške zadeve je prišlo do nastopnega dogodka: Z balkona so potegnili belo-rdečo-belo zastavo, jo zažgali ter jo nadomestili z rdečo zastavo. Z balkona so govorniki ščuvali ljudsko brambo, da naj se priklopi proletarijatu.

Vojaška diktatura v Monakovem.

LDU. Berlin, 14. (ČTU.) V Monakovem so včeraj opoldne upeljali vojaško diktaturo. Komunistični ljudski poverjenik za zunanje stvari dr. Lipp je pobegnul na neko kliniko. Vodja komunistov dr. Lewin je baje odpoval v Švico. 16 komunistov so aretirali, med njimi proslužega Mühsama, Landauerja in Wagnerja. Za ponedeljek pričakujejo v Monakovem vzpostavitev vlade Hoffmanna.

Vojna odškodnina določena.

LDU. London, 14. (Brezžično.) Angleška brezžična sporočevalnica poroča: Vprašanje vojne odškodnine je rešeno ter bo morala Nemčija nase vzeti vse izgube alirancev na izgubljenih ladjah, razdejanih stanovanjih, gospodarskih poslopih in gospodarskih pripomočkih. Nemčija mora takoj vplačati veliko vsoto — govore o tisoč milijonih funtov šterlingov. Ta vsota se smatra že pokritim po vrednosti premogovnikov v saarski kotlini.

Kongres švicarskih rudarjev.

LDU. Olten, 14. (Dun.KU.) Kongresa švicarskih rudarskih združnih organizacij, ki je zboroval tukaj v soboto in nedeljo, se je udeležilo 190 poslancev, ki so zastopali 200 tisoč delovcev. Po dolgem razpravljanju so sklenili, da z vsemi sredstvi izsilijo od organizacije delodajalcev osemurni delovnik. Sklep te pogodbe se mora udeležiti do 1. majnika t. l. V včerajšnji seji so tudi določili posebno komisijo, ki ima proučevati socializacijo posameznih industrijskih podjetij. Sklenjena je bila tudi resolucija, ki pozivlje zvezni svet, naj vzpostavi z Rusijo trgovske zveze in naj povabi kakega ruskega poverjenika k pogajanjem.

Ljeninova izjava.

LDU. Stockholm, 14. (Dun.KU.) Zastopnik Wolfiovega urada poroča o razgovoru, ki ga je imel pred kratkim z Ljeninom: Ljenin je priznal, da se je v svojem naziranju, do kdaj mora nastopiti svetovna revolucija, vračunal. Ta bo nastopila najkasneje v desetih letih. Rusija pa ne more tako dolgo čakati. Kar naihitreje je treba poskrbeti za prometne možnosti. Železniške proge se morajo čimprej popraviti. Železi bi bilo, da v tem oziru pomagajo tudi nemški inženirji in da bi Rusija dobila tudi nemške lokomotive na razpolago.

Aprovizacija.

Prodaja moke za praznike. Na vsako izkaznico za moko se dobi pol kilograma moke za pecivo. Kilogram stane 4 K 66 vin. Strankam naj se od izkaznice za moko odreže le desno

polovico, da dobe prihodnji teden na izkaznice za moko še 1 kg moke za pecivo.

Prodaja krušne moke namesto kruha. Na vsako krušno rodbinsko legitimacijo, na katero je pritisnil prodajalec krušne moke svojo štampiljilo, se dobi za vsako osebo 1 kg krušne moke, ki stane 4 K 66 vin. Strankam se smejo odvzeti le odrezki za sredo, četrtek, petek in soboto. Kdor pa ne more vzeti naenkrat vse krušne moke, jo vzame lahko tudi samo na en ali dva odrezka. V tem slučaju imajo prodajalci krušne moke postopati sledeče: Na primer: Na krušni legitimaciji je vpisanih 5 oseb. Ker dobi vsaka oseba po 1 kg moke, dobi stranka na 4 odrezke za sredo, četrtek, petek in soboto skupaj 5 kg moke. Če ne more vzeti stranka hkratu vse moke, dobi lahko na odrezek za sredo ¼ vse vse moke, toraj 1¼ kg, na odrezke ka sredo in četrtek polovico vse moke, toraj 2½ kg itd. Na ostale 4 odrezke se bo dobi pozneje še po 50 dkg moke na osebo, kar se pravočasno objavi. S tem bo dobi cela krušna legitimacija izrabljena, ker se na tekoče krušne legitimacije ne dobi za osebo več kot skupaj 1 kg 40 dkg moke namesto kruha.

Krompir za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo krompir v sredo, dne 16. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000 od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo krompir v četrtek, dne 17. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Ucit. tiskarne« v Ljubljani.

Zastoj

dobi vsak žebulček za lastno porabo v trgovini s semeni ŠTEVA & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

V Ljubljano potujočemu

slav. občinstvu - se priporoča - „Restavracija v Prešernovi ulici št. 9.“

Naravno malinovo in citronovo esenco

in druge potrebščine za izdelavo dobrih pokalic, kakor tudi 70% malinove fondant-esence za aromatiziranje kanditov pripravka: Destilacija esence Srečko Potnik, Ljubljana, Slomškova ul. 27. — Istotako se kupijo sveži, čisti olupki granč kg 15.—.

Pisalni stroj

se kupi. Ponudbe pod »stroj« na Anonžno ekspedicijo Alojzij Matelič, Ljubljana.

Službo knjigovodje

razpisuje vodstvo Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo. Služba je provizorična in se sprejme le v knjigovodstvu praktično in strokovno popolnoma izvežbana moč, ki se more izkazati z najboljšimi referencami. Službo je treba nastopiti takoj. Vojni invalidi imajo prednost. Prosilci naj se zgledajo osebno najkasneje do 15. t. m. v vodstvu stvarne demobilizacije, Dunajska cesta št. 22, vhod iz vogala Sodne ulice.

Strojnik in kurjač,

Izučen ključavničar,

zmožen električne montage, več slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali, želi mesta s 15. majem ali 1. junijem.

Cenjene ponudbe na upravo tega lista.

Vrtalni mojstri (Bohrmeister)

ki so izkušeni v vrtanju v globino z Gräljevimi vrtalnimi aparati, se sprejmejo.

Pismene prošnje z navedbo mezdnih zahtevkov in dosedanjenja opravila se naj pošljejo na

Rudnik LIGOJNA na Vrhniki.

Štev. 3277.

Razpis.

Pri zdravilišču v Rogaski Slatini se odajo potom javnega razpisa za zdraviliško dobo leta 1919. Nastopni trgovski prostori proti navedenim letnim najemnim zneskom:

I. Zdraviliška restavracija za 5000 kron.

II. Hotel »Pošta« za 8000 K.

III. Trgovina z mešanim blagom v »Tržaški hiši« za 3000 K.

IV. Brivnica in česalnica v »Zagrebski hiši« za 700 K.

V. Trgovina z delikatesami za 1000 K.

VI. Trgovina z galanterijskim blagom za 1000 K.

VII. Knjigarna za 500 K.

VIII. Trgovina z zlatino in srebrino za 500 K.

IX. Trgovina z urami za 200 K.

X. Krojaška trgovina za 200 K.

XI. Trgovina z modnim blagom (Kokoschneeggov paviljon) za 1200 kron.

XII. Paviljon za prodajo peciva za 200 K.

Navedene najeminske zneske je smatrati za najmanjše ponudke. vendar poverjeništvu za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja, v kolikor je last dosedanjih najemnikov, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti do

dne 20. aprila t. l.

pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani je poleg ponudbe najeminskega zneska priložiti dokaz: 1. o strokovni usposobljenosti, 2. o narodnosti in 3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančnejša pojasnila daje ravateljstvo zdravilišča v Rogaski Slatini oziroma so tam razvidna.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1919

Poverjeništvu za javna dela

Dobrodejno

deluje, boli olajšuje, krepi, osvježuje ter pri ranah, otoklinah, otiskajih in pretiskih vpliva čiščečje Fellerjev

ELSA-FLUID.

6 dvojnatih ali 2 specialni stekli 9 K. Prebravo pospešuje, odvajanje urejuje, ter naihitreje delujejo pri želoččnih nepravilnostih Fellerjevi rabarbarni

ELSA-PRASKI.

6 steklic 9 K 50 v. Edino pravi se dobe pri lekarstvu narju Evgen v. Feller, Slabica, narju 252 (Hrv. Zagorje). Ovoj in poštnina posebej; priručna, ali najceneje; čim več se torej obnemem naroči, tem več se prištedi.

Poziv.

Vsem železničarjem se priporoča pristop v društvo železniških uslužbencev za vzajemno podpiranje ob smrti v Ljubljani, katero izplača ob vsakem smrtnem slučaju 550 K takoj. Članarina znaša samo 1 krono mesečno. — Društvo razpolaga z K 38.118'88 premoženja ter ima 1800 članov.

Železničarji, pristopajte, da se društvo še bolj okrepi.

Odbor.